

Östersjön kan syresättas

Ett system med klaffar vid Stora bält skulle kunna syresätta stora delar av Östersjön och bidra till att återställa det svårt sargade innanhavet. Det hävdar svenska forskare som på tisdagen presenterade projektet, döpt till Saltlås.

– Syre- och saltbristen i Östersjön är den främsta orsaken till algblomningarna, fiskdöden och torskens dåliga fortplantning. Vi tror att Saltlås skulle kunna lösa hela problemet, säger Stefan Nyström från O2-gruppen, en nybildad sammanslutning av forskare från bland annat Tekniska högskolan (KTH) i Stockholm.

Gruppen har tidigare presenterat tänkbara konstruktioner för att syresätta Östersjön, bland annat en typ av vågbrytare. Saltlås är i stället ett klaffsystem som skulle placeras på botten av Stora bält.

När syrerikt saltvatten strömmar in från Kattegatt skulle de 20 meter höga klaffarna stå öppna. När sedan vattnet börjar strömma tillbaka skulle klaffarna slutas till och stänga in det salta vattnet. Från Stora bält sluttar havsbotten nedåt, in mot Östersjön, och alla modeller antyder att det tunga saltvattnet borde sprida sig in mot centrala Östersjön.

– I dag får vi in stora mängder syrerikt saltvatten bara vart tionde eller femtonde år. Det räcker inte under nuvarande omständigheter. Med klaffsystemet kunde vi få exakt det flöde som anses nödvändigt, säger Nyström.

Klaffarna måste sträcka sig över hela Stora bält, fem kilometer, för att få ett fungerande system. Kostnaden har beräknats till en miljard kronor. Dessutom ligger Stora bält på danskt område, vilket komplicerar saken. Men forskarna tror inte detta utgör ett hinder om politikerna verkligen skulle nappa på idén.

– Danskarna borde också ha intresse av att rädda Östersjön, säger Gunnar Abele, en annan av forskarna i O2-gruppen.

Han håller med om att det kan finnas ekologiska risker med projektet. Det måste marinbiologer bedöma. Men han tror att de ekologiska fördelarna uppväger eventuella nackdelar.

– Det är en gigantisk anläggning, men problemen i Östersjön är också gigantiska. Vi hoppas att de ansvariga ska tycka att detta är en idé värd att begrundas.

Roland Johansson/TT

Fakta

Under efterkrigstiden har Östersjöns vatten successivt blivit allt syrefattigare, en effekt av de omfattande utsläppen av gödningsmedel från jordbruket. Tidigare räckte de återkommande inflöden av saltvatten från Kattegatt för att syresätta vattnet, men inte nu längre. Som ett resultat av detta har algblomningar blivit allt mer frekventa och vissa fiskarter, främst torsken, har fått svårt att fortplanta sig. En rad åtgärder bedöms som avgörande för att Östersjön ska kunna räddas. Bland annat måste utsläppen av fosfor begränsas kraftigt. Men artificiell syresättning av vattnet har också börjat diskuteras allt flitigare. Projektet Saltlås är en möjlig metod för att åstadkomma denna syresättning. (TT)